

I R O D A L O M.

Dr. Biró Vencel: Altorjai Gróf Apor István és kora.

Dr. Gyárfás Elemér előszavával. Erdély és Magyarország legválságosabb idejét tárja előnkbe ez a Katholikus Akadémia által kiadott, csinos kiállítású 208 oldalra terjedő gondos kutatással, türelmes szellemben megírt kitünő monográfia. Apor István a közpályán akkor jutott jelentős szerephez, mikor a XVII. század végén a különálló erdélyi fejedelemség megszűnt és e hazarészt a Habsburgok birodalmához csatolták. Apor a katolikus egyházhoz hű maradt kevés főnemeselek közé tartozott s mint ilyen Lipótnak leghűségesebb alattvalója volt. Ezért természetesen a protestantizmus részéről sok gáncs érte s talán nem is jogtalanul, mert a kurucmozgalomban is állandóan a labancok pártján volt. Azonban e kitünően megírt könyvből megtudjuk, hogy Gróf Apor István azért jó magyar volt. Az erdélyi kormányseknél a magyarok érdekeit védte, különösen azért minden befolyását latba vetette, hogy a magyar tisztviselők helyébe németet ne tegyenek s amikor módjában állott, nagy befolyását érvényesítette a kurucok érdekében is. Kitünő gazda volt és nagy vagyonra tett szert. A katolikus templomok és iskolák számára oly nagy alapítványt tett, hogy Bethlen Gábor fejedelem után ő volt a legnagyobb alapítványozó. A cluji piáristák intézete a Báthory-Apor nevet méltán is viseli. A türelmes, tárgyilagos szellemben megírt mű az erdélyi történetírás egyik határozott nyeresége. *B. P.*

Az I. G. Ducai Unitárius Főgimnázium értesítője az 1934—35. iskolai évről. Összeállította: Boros Jenő igazgató.

Csak egy füzet. Az egész 24 oldal. De bele van zsufova egy egész kisebbségi iskolai év minden küzdelme. De hű tükre a magyar, — jobban írva székely — élniakarásnak. Van benne valami, ami főlemel. Főlemel az az acélos kitartás, amivel az a maroknyi nép ragaszkodik ehhez a szépmultu és tele-kétséggel jövőjü tudomány menedék-várához.

Fölemelő az, hogy ebben a nehéz időben még vannak, akik áldozni tudnak és akarnak csakazértis. De van valami lesújtó ebben az Értesítőben: a tanári testület tagjainak arányszáma. Volt 6 rendes tanár, 4 helyettes és 6 óraadó. Ez az, ami lesújtó. Az, hogy most már egyharmada rendes tanár csak a tanári testület tagjainak. De most még aggasztóbb a helyzet Lőrinczy tanár elhalálózásával és Szentmártoni áthelyezésével. És ehhez nem kell kommentár. Itt csak kérdezni lehet. Mi lesz, ha nyugdíjazásra kerül majd még 1—2 rendes tanár? És nem sikerül az utánpótlás.

A tanulók száma az alsó- és felső osztályokban összesen volt 133. Nem sok. Pedig egy ilyen intézmény jövője a tanulók számától is erősen sokat függ.

Beszámol az Értesítő még sok mindenről, ami előadja magát egy kisebbségi iskolai évben. De azokat meg lehet találni minden *mostani* iskolai értesítőben.

És aztán még valamit: Mi szeretttük volna, ha az Értesítőnek bár a végén értesítést kaptunk volna gazdasági iskolánkról is. Bár egy pár oldalon. Mert hiszen igaz, külön dolog, de lényegében mégis valahogy egy helyre tartoznak. Ró.

P. Jánossy Béla: Király daliája. Cluj 1936. A magyar középkor egyik legragyogóbb darabját csillogtatja meg ez e költői elbeszélés, mely a dicsőséges Hunyadi Mátyás király legendás hiru katonájának, a molnárlegényből hadvezérré lett Kinizsi Pálnak életét tárja költői feldolgozásban a magyar olvasóközönség elé. Nagy Lajos király híres Toldiját s a magyar nemzet gazdag történelmének annyi más nagy alakját már megörökítette a magyar költészet; Kinizsi Pál is megérdemli a költői emléket, annál inkább, mert a híres és győzelmes kenyérmezei csata, Kinizsi egyik legnagyobb és legdöntőbb haditénye, személyét szoros kapcsolatba hozza Erdély külön történelmével. Fadrusz hatalmas szépségű Mátyás-szobrának mellékalakjai között ott magaslik Kinizsi Pál is.

A költői elbeszélést, mely 12 énekből, bevezető és befejező versből áll, a Minerva Irodalmi és Nyomdai Műintézet adta ki csinos formában, Szopos Sándor jeles festőnk tizenkét pompás tollrajzával. *A könyv ára portóköltiséggel együtt a pénz előzetes beküldése mellett 25 Leu, utánvételes szállítás mellett 38 Leu.* A könyv megrendelhető akár a szerzőnél (Cluj, Str. I. Maniu 5. I.), akár a Minerva Nyomdai Műintézetnél (Cluj, Str. Baron L. Pop 5).

K Ü L Ö N F É L É K.

Olvasóinkhoz. Tisztelettel kérjük olvasóinkat, hogy előfizetési díjaikat az új év alkalmából rendezni sziveskedjenek s ez által mentsenek fel a behajtással járó sok fáradságtól és kellemetlenségtől. Különösen egyházközségeink vezetőségeit kérjük, hogy emlékezzenek meg folyóiratunkról, amelynek támogatása erkölcsi kötelesség. A romániai előfizetők Hadházy Sándor egyházi pénztárnoknál, a Magyarországiak Budapesten az Országos Központi Hitelszövetkezethél (Nádor u. 22.) levő főosztámlánkon rendezhetik tartozásaikat. Előfizetési díj Romániában 200 Leu. Magyarországon 8 P.

Egyházi Főtanács. Mult év december 15, 16 és 17-én megtartott egyházi Főtanácsunk, melyet Dr. Ferenczy Géza elnök tartalmas beszéddel nyitott meg, több nagyjelentőségű kérdést oldott meg, amelyek remélhetőleg meghozzák az annyira óhajtott lelki békét és megnyugvást egyházi életünkben, amelyre manapság akkora szükségünk van. Ilyen nagyjelentőségű kérdés volt a szervezeti törvény reformja. A Főtanács ennek tárgyalását nem tartotta időszerűnek s ezért egyelőre levette napirendről. A másik az V. teol. tanszék betöltésének kérdése. Ezt úgy oldotta meg, hogy Vári Albertet a gyakorlati tanszékéről áthelyezte az egyháztörténelmi tanszékre s az így megüresedett gyakorlati tanszékre megválasztotta Szent-Iványi Sándort, aki eddig is helyettes tanári minőségben működött. Sajnálattal vette tudomásul Végh Benjámint és Balázs András esperesek lemondását, akik mind a ketten egészségi okokból váltak meg tisztességüktől, melyet éveken keresztül hűséggel és szorgalommal végeztek, amiért a Főtanács tb. esperesi címmel tüntette ki őket. A püspöki, E. K. Tanácsi, jószágfelügyelőségi, nyugdíjbizottsági jelentéseket kisebb-nagyobb vita után tudomásul vette. Igen nagy jelentőségű kérdés volt a teol. akadémiai hallgatóknak az I. G. Ducai gazdasági iskolával kapcsolatosan leendő gazdasági kiképzése, amelyet a mindennapi szükség hozott felszínre. Ebben a tekintetben úgy